ו) **ולא ניתן להישבון.** ולא מחייב לאהדורה להאי ישראל דהא ממיל עליה: **אמאי נהרג.** הא לא קניא להך גזילה וכל היכא דאיתא של ישראל היא: ומשני האי דנהרג **משום לעריה דישראל** ז): **ומאי לא ניתן להישבון.** הא לא שייך ביה הישבון דכיון דעובד כוכבים לא קנייה דישראל היא: **אינה בסורה הישבון.** כלומר ה"ג קאמר אינה בתורת שום גזילה דעובד כוכבים דכל היכא דאיתא דמרה היא. וה"ה לשום פרוטה והאי דנקט פחות לאשמועינן דנהרג עליה: **אלא ש"מ משיכה קונה.** הלכך קנייה קמא והדר קנייה האי ונהרג על שגזל. ולא ניתן להישבון דרישא דוקא פחות משום פרוטה דישראל מחיל ולא מיחייב עובד כוכבים לאהדורה: **לך מוכיינא לה.** וקנו מייה בקנין: **והא לא פסק.** דאשון דמיס ולא סמכא דעתיה אקנין דסבר אם ירצה לחזור ירבה עליו בדמים: **דמיו אסורין.** אלמא לא קניה משיכה משום דלא פסק קודם לכן הלכך קנין נמי לא מהני: ה"ג **מאי הוי עלה מאי הוי עלה דדאמרן.** קמא בלשון בעיא ובתרא בלשון תימה: **דלמא.** מהכא לא פשטינן לקנין דעלמא והכא משום חומרא דיין נסך שאני דאמרינן דלמא מיד דאמרינן דלמא דיין נסך שאני ת"ש דאמר רב אידי בר אבין עובדא הוה בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטיה מהא ג) דתנן ג) משך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק לא קנה ושניהן יכולין לחזור בהן ד) פרקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור בהן מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן ההוא גברא דאמר ליה לחבריה אי מזבינגא לה להא ארעא מזבינגא לך במאה זוזי אזל זבנה לאיניש אחרינא במאה ועשרין אמר רב כהנא קנה קמא מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד האי זוזי אנסוהו ה) והלכתא כרב יעקב מנהר פקוד א"ל כדשיימי בתלתא ו) אפילו תרי מגו תלתא (ח) כדאמרי בתלתא ז) עד דאמרי בתלתא כדשיימי בארבעה ח) עד דאמרי בארבעה וכ"ש היכא דא"ל כדאמרי בארבעה א"ל כדשיימי בתלתא ואתו תלתא ושמוה וא"ל אידך ליתו תלתא אחריני דקים להו טפי אמר רב פפא דינא הוא דמעכב מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע ממאי דהני קים להו טפי דלמא הני קים להו טפי ט) והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע: **מתני'** י) נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו י) עכבת יין אסור כ) המערה מכלי אל כלי את שעירה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור: **גמ'** תנן התם כ) ל) הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה אמר רב הונא מ) נצוק וקטפרס ומשקה טופח חיבור לענין יין נסך אמר ליה רב נחמן לרב הונא מנא לך הא אילימא מדתנן הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי חיבור הא לענין יין נסך הוי חיבור אימא סיפא האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה לטומאה ולטהרה הוא דהוי חיבור הא לענין יין נסך לא הוי חיבור נ) אלא מהא ליכא למשמע מינה תנן נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם

ומאי לא ניתן להישבון דאינו בתורת הישבון אי הכי אימא סיפא א) אבא חבירו ונטלה ממנו נהרג עליה בשלמא רישא משום דצעריה לישראל אלא סיפא מאי עביד אלא ש"מ משיכה בעובד כוכבים קונה ש"מ **ההוא גברא** דא"ל לחבריה אי מזבינגא לה להא ארעא לך מזבינגא לה אזל זבנה לאיניש אחרינא אמר רב יוסף ב) קנה קמא א"ל אביי והא לא פסק ומנא תימרא דכל היכא דלא פסק לא קנה דתנן ג) המוכר יינו לעובד כוכבים פסק עד שלא מדד דמיו מותרין מדד עד שלא פסק דמיו אסורין מאי הוי עלה [מאי הוי עלה] כדקאמרינן דלמא חומרא דיין נסך שאני ת"ש דאמר רב אידי בר אבין עובדא הוה בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטיה מהא ג) דתנן ג) משך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק לא קנה ושניהן יכולין לחזור בהן ד) פרקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור בהן מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן ההוא גברא דאמר ליה לחבריה אי מזבינגא לה להא ארעא מזבינגא לך במאה זוזי אזל זבנה לאיניש אחרינא במאה ועשרין אמר רב כהנא קנה קמא מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד האי זוזי אנסוהו ה) והלכתא כרב יעקב מנהר פקוד א"ל כדשיימי בתלתא ו) אפילו תרי מגו תלתא (ח) כדאמרי בתלתא ז) עד דאמרי בתלתא כדשיימי בארבעה ח) עד דאמרי בארבעה וכ"ש היכא דא"ל כדאמרי בארבעה א"ל כדשיימי בתלתא ואתו תלתא ושמוה וא"ל אידך ליתו תלתא אחריני דקים להו טפי אמר רב פפא דינא הוא דמעכב מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע ממאי דהני קים להו טפי דלמא הני קים להו טפי ט) והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע: **מתני'** י) נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו י) עכבת יין אסור כ) המערה מכלי אל כלי את שעירה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור: **גמ'** תנן התם כ) ל) הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה אמר רב הונא מ) נצוק וקטפרס ומשקה טופח חיבור לענין יין נסך אמר ליה רב נחמן לרב הונא מנא לך הא אילימא מדתנן הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי חיבור הא לענין יין נסך הוי חיבור אימא סיפא האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה לטומאה ולטהרה הוא דהוי חיבור הא לענין יין נסך לא הוי חיבור נ) אלא מהא ליכא למשמע מינה תנן נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם

ומאי לא ניתן להישבון. פ"ה (ג) דלא שייך ביה הישבון וכל היכא דאיתיה בכשותיה דישראל איתיה ותימה הרי ישראל נמי לא קנה הגזילה ואפ"ה איתיה בתורת הישבון דכתיב והשיב הגזילה וגרלה דה"פ מאחר שאין חיוב בה רק משום לערת דישראל אמאי הולך לומר ולא ניתן להישבון פשיטא וליכא מ"ד שתהא הסבה שייכא ביה וא"ת למאי דפרשי' לעיל דקאמר דמשיכה קונה בעובד כוכבים לכולי עלמא היכא דליכא זוזי כגון במליאה ובמתנה מאי פריך ומאי מייתי ראיה מגזל למקח וממכר וי"ל דס"ל דאי איכא קונה בעובד כוכבים במקח אף בגזל נמי לא מקנה דלא דמיא למליאה ומתנה דבהיתירא אתי לידיה אבל גזל דבאיסורא אתי לידיה אי לא מהני משיכה במקח לא מהני אף בגזל: אם

ז) לעיל עא., ב) ל"ל דמגיא, ג) ב"ב פה:, ד) [בירושל' איתא עקבא בקו"ף ועי' תוי"ט], ה) טהרות פ"מ מ"ע גיטין עז., ו) [בדכות כה. וש"נ], ז) מכאן שייך עוד לעמ' הקודם, ח) ע"כ שייך לשם, ט) [בדפו' ישן הגי' מדד. כלומר כל זמן שלא מדד לא קנה פיסוק דהא ליכא משיכה ובימו נמי לא קנייא דהא עודן עליהם: בין מדד. דהשתא קניא ליה מלילו: עד שלא פסק כו'], י) [במשיכה רש"ס], כ) כלומר לר וכעין זה במנחות כח: רש"י ד"ה אלכסנדרים פי' אלוכין ויקלרין במקום אלוכים ולרין, ל) [במשקה טופח רש"ס].

מוסף רש"י

בין פסק עד שלא מדד. אם נתן לחזור קודם מדידה ימחזי, דנמלי נקנה, לא משיכת תבואה יש ולא רשות לוקח יש, דעודם על גופם ולא הוכחו לרשותו שהרי לא פירקן, כדמוכח פיפא דקתני הא פירקן מכלל דרישא בלא פירקן אלא הכנסה בעלמא, שהשכן והכניסן לתוך ביתו קתני, והך משיכה לאו משיכה היא לקנות, שהרי הלדם הוא מוסך ומשיכת אדם טעון פירות לא מהניא לקנות את הפירות עד שימשוך הפירות עצמן (רשב"ם ב"ב פה:). **ובין מדד.** דהוכחו לרשותו, עד שלא פסק, אם נתן לחזור קודם פיסוק חחרין, אע"פ שהוכחה עתה בשעת מדידה ברשותו לוקח ובכליו לוקח דלא קניא רשותו קודם פיסוק, ואפילו משיכה קודם פיסוק לא מהניא, כדמפרש לקמיה דלא סמכא דעתיה לא דמוכר ולא דלוקח, שהמוכר שמא יפסוק דמיין יקריס יותר מו הלוקח יפלס בזול יותר, ומתני' דקתני מסך ולא מדד קנה, כשפסק קודם משיכה (שם). פרקן. בין מוכר בין לוקח והכניסן לרשותו, דיש כאן הנאה ברשות לוקח, יש כאן חילוק, ואע"ג דבהך הנאה לא קנה משום דלא פסק, אהני לכי פסק בתר הכי דקניא ליה רשותיה ואין יכול לחזור אפילו קודם מדידה, דבשעת פיסוק קניא ליה רשותיה ואין כליו של מוכר מעכב עליו (שם פז:). מדד עד שאל פסק. לא קנה ויכולין לחזור קודם שיפסקו אבל משיפסוק קנה (שם). הנצוק. קילוח, והקטפרס. הר משופע שמדרונו מחודד הרבה (גיטין סז:). לא לטומאה. כגון המערה מכלי טהור לכלי טמא ונצוק הקלוח מחבר משקה שני הכלים, אינו חיבור לטמא משקין העליונים, וכן הקטפרס אם העבירו דרך דף המתונים במדרון והתחתונים מחוברים לטומאה, אין העליונים טמאים, וכן אם היתה ערימה ערוכה ובשני רמשיה משקין אחד טמא ואחד טהור ומשקה טופח

מחבר, אינו חיבור לטמא הטהורים, וכן לטהרה לענין מקוואות, כגון שני מקוואות שאין באחד מהן מרבעים סאה ונצוק וקטפרס ומשקה טופח מחברן אינו חיבור (שם). אלא מהא ליכא למשמע מינה. דיולאי ממני' לאו כולה דוקא אלא חדא מנייהו דוקא, או רישא או סיפא, ותנא אידך אגב אגב ההוא ולא ידענן מי מנייהו דוקא דנגמר מנייה (שבת קכא.).

הגהות הב"ח

(א) גמ' כדאמרי בתלתא. נ"ב עיין בתוספות פ"ק דסנהדרין דף ו בד"ה ביצוע: (ב) רש"י ד"ה משך וכו' לתוך ביתו דלאו משיכה היא שאין: (ג) תוס' ד"ה ומאי וכו' פ"ה הא לא שייך ביה הישבון דכל היכא וכו' והשיב את הגזילה וכו' פשיט' דליכא למ"ד שתהא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה בין פסק דמיס אחרי כן. נ"ב ע"ע מאי בעי בזה ובלשון הרשב"ם ז"ל בב"ב אינו:

לעזי רש"י

טרייטו"ר [אינטונידרו"ר]. משפך.

קט א מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ע:

קי ב מיי' פ"ח מהל' ממרה הלכ' ז סמג עשין כפ טוש"ע מ"מ סי' רו סעיף ח [ולא קנה קמא וכן הוא בפירוש בהג"ה כאגרי]:

קיא ג מיי' שם פ"ד הלכ' יג סמג עשין כפ טור ש"ע מ"מ סי' ר סעיף ח:

קיב ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

קיג ה מיי' שם פ"מ הלכה ז סמג עשין כפ טוש"ע מ"מ סי' רו סעיף ח [וכרב אלפס ב"ב פרק ז דף רח.]:

קיד ו ז מיי' שם הלכ' ח טוש"ע שם סעיף ב:

קטו ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

קטז ט מיי' שם טוש"ע שם ס"ד [וסי' קג סעי' ג] [וברב אלפס שם]:

קיז י מיי' פי"ב מהל' מאכלות אסורות הלכה יג סמג לאוין קכח (טור י"ד סי' קכה):

קיח כ מיי' שם הלכ' יב סמג שם טוש"ע י"ד סי' קכו סעיף ה:

קיט ל מיי' פ"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ח והלכה ה:

קכ מ מיי' (פי"ג) [פי"ב] מהל' מאכלות אסורות הל' יב סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכו סעיף ח:

אם יש בו עכבת יין אסור. וא"ת למה לי עכבת יין תיפוק ליה משום משפך גופיה דאמר לקמן (דף עד:) דבעי ניגוד ותירץ ר"ת דלקמן מיירי במשפך של חרס דבלע טפי והכא בשל עץ דלא בלע כולי האי ושוב חזר בו ר"ת ופי' דהכא והתם בשל עץ אלא דלקמן מיירי בשל עץ שמיומד לתשמישו של עובד כוכבים ובלע טפי ולכך בעי ניגוד אבל הכא מיירי שהמשפך של ישראל ולכך לא בעי ניגוד דלפי שעה לא גזרו ביה רבנן ומשו"ה נקט דוקא שיש בו עכבת יין אע"ג דלקמן (שם) קאמר גבי קנקנים דלפי שעה גזרו בהו רבנן התם כדמפרש טעמא משום דמכניסן לקיום אבל גת ומתן ומשפך שאין מכניסן לקיום לא בלעי כולי האי: **פחסתו** צלוחיתו **תפשוט** לך. וא"ת פשיטא דאסור כיון דפחסתו צלוחיתו וי"ל דאשמועינן חידוש דאף על פי שאין היין נשאר כלל במשפך אפ"ה אסור: **כחו** של עובד כוכבים דרבנן בההוא דלבראי גזרו רבנן דלגואי לא גזרו. מכאן שאם היה היין כשר בתוך כלי אחד ונטל העובד כוכבים את הכלי מבתוך ושפך מן היין לתוך ולא נגע בין מה שנפל חוץ לכלי אסור אבל מה שבתוך הכלי מותר כדאמרינן הכא לגואי לא גזור רבנן: **אמר** להו רב חסדא להנהו סביתא כי כייליתו חמרא לעובדי כוכבים מקטפי קטופי. פרש"י שיפסוק ראש העליון של נוק מכליו של ישראל קודם שיגיע ראש התחתון לכליו של עובד כוכבים דאם הגיע ראש התחתון לכליו של עובד כוכבים קודם שיפסוק ראש העליון מכליו של ישראל מו לא מהני קיטוף דנוק מיבור ופסק רש"י כרב הונא דאמר נוק מיבור מדסבר רב חסדא הכא כוותיה ומעשה רב אבל ר"ת פסק דנוק אינו מיבור ואע"ג דרב חסדא ס"ל דנוק מיבור מ"מ הא רב ששת דבתרא הוא טפי אמר דנוק אינו מיבור מדמוקי מתניתין בעובד כוכבים המערה לעיל וכן מר זוטרא דבתרא הוא אמר לקמן קנישקנין שריא וקנישקנין חשיב נוק אע"ג דאינו עולה אלא ע"י מגילה דדמי לגישתא וכא גישתא דחשיב ליה לקמן נוק מדפריך תלמודא עליה ס"מ נוק מיבור אלמא גבי גישתא אע"ג דאין היין עולה אלא ע"י מגילה ואין סופו להתערב מאליו כשאר נוק אפילו הכי חשיב ליה נוק ה"ה נמי קנישקנין ועוד מדתני ר' חייא כשפחסתו צלוחיתו אלמא דקסבר דנוק אינו מיבור ואע"ג דקאמר נוק מיבעי לך לא הוי אלא דוחק ותירוצא בעלמא ועוד מביא ר"ת ראיה דנוק אינו מיבור מדפריך תלמודא בכל דוכתין ס"מ נוק מיבור משמע דקשה לתלמודא לאסור בנוק ועוד דרב הונא דדייק דנוק מיבור מההיא דהנוק והקטפרס ומשקה טופח כו' ודייק רב הונא מינה לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי מיבור הא לענין יין נסך הוי מיבור ולענין משקה טופח ע"כ אין דיוק זה אמת דהא בפרק ר' ישמעאל (לעיל פ:) משמע לענין יין נסך בענין טופח על מנת להטפיח גבי ההוא עובד כוכבים דאשתכח במעברתא כו' אמר רב אשי מי איכא טופח להטפיח כו' וכי היכי דאין הדיוק אמת לענין משקה טופח כדפי' ה"ה לענין נוק נמי אינו אמת דהא בהדי הדדי תני להו ועוד מדבעי לעיל (דף מ:) גבי מלתא דרב הונא דגרגותני ס"מ נוק מיבור מאי קבעי הא רב הונא דאמר בשמעתין נוק מיבור אלא ס"מ דרב הונא הדר ביה והשתא במקום שיש הפסד גדול יש לסמוך על דברי ר"ת להתיר מגע עובד כוכבים ע"י נוק אבל בהפסד מועט יכול להחמיר כדברי רש"י אמנם אם משך יין מן החבית לתוך כלי שיש בו יין נסך אם יש בחבית ששים מן היין שבכלי שיש בו נסך ודאי מותר אפילו למ"ד נוק מיבור דהא לא גרע חיבורו ע"י נוק (ב) מאליו מאילו היה כולו מעורב בחבית שהיה אז בטיל בששים כשתם יינם כמו שפר"ת ונוק דמיתסר היכי דמי כגון שהיה היין מקלח מן החבית ובא העובד כוכבים ונגע בקילוח שהוא הנוק (ג) כי האי מיתסר למ"ד נוק מיבור ומכל מקום היכא שיש הפסד מרובה סמכינן אפסק רבינו תם: **אמר** להו רבא לשפוכאי כי שפכיתו חמרא לעובדי כוכבים לא ליקרב עובד כוכבים ולסייע בהדייכו כו'. והלכך יש להזהר בישראל שופך יין מחבית לכלי אחר שלא יסייע העובד כוכבים אפ"כ ישראל אחר שמסייע הרבה עמו וכשהיין מקלח מן הגיגית או מן החבית בעגלה לתוך הכוסא והעובד כוכבים מגביה את העגלה כדי שיקלח היין יפה יפה זה היה מעשה ולא היה ר"י רולה לומר לא אסור ולא היתר ומ"מ נראה דכיון דבלאו הכי נמי היין מקלח ולא הועיל מעשה העובד כוכבים אלא שע"י כך הוא מקלח יותר יפה א"כ מותר דהוי מסייע שאין בו ממש אבל יש ליזהר כשנאחר היין בכוסא והעובד כוכבים מטה בכוסא בסיוע נער קטן ישראל דהוי מסייע שאין בו ממש כדאמרן:

איכא

אם יש בו עכבת יין אסור הא עכבת יין במאי קא מתסרא לאו בנצוק ש"מ [6]נצוק חיבור תני ר' חייא [3]שפחסתו צלוחיתו אבל לא פחסתו צלוחיתו מאי לא תפשוט דנצוק אינו חיבור לא פחסתו צלוחיתו תפשוט לך דאסור נצוק תיבעי ת"ש המערה מכלי לכלי את שמערה ממנו מותר הא דביני ביני אסור ש"מ נצוק חיבור אי נצוק חיבור אפילו דגוויה דמנא נמי ליתסר הא לא קשיא דקא מקטיף קטופי מ"מ נצוק חיבור ולטעמיך אימא סיפא את שעירה לתוכו הוא דאסיר הא דביני ביני שרי [3]אלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ש המערה מחבית לבור קילוח היורד משפת חבית למטה אסור תרגמה רב ששת [4]בעובד כוכבים המערה דאתי מכחו אי עובד כוכבים המערה אפי' גוא דחביתא נמי מתסר כח דעובד כוכבים מדרבנן הוא דאסיר ההוא דנפק לבראי גזרו ביה רבנן ההוא דלגואי לא גזרו ביה רבנן אמר להו רב חסדא להנהו סביתא כי כייליתו חמרא לעובדי כוכבים [5]קטפי קטופי אי נמי נפצי נפוצי אמר להו רבא [1]להנהו שפוכאי כי שפכיתו חמרא לא ליקרב עובד כוכבים לסייע בהדייכו דלמא משתליתו ושדיתו ליה עליה וקאתי מכחו ואסיר ההוא גברא דאסיק חמרא בגישתא ובת גישתא אתא עובד כוכבים אנח ידיה אגישתא [7]אסריה רבא לכוליה חמרא א"ל רב פפא לרבא וא"ל רב אדא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא במאי בנצוק שמעת מינה נצוק חיבור שאני התם דכולי חמרא אגישתא ובת גישתא גריר אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן [8]קנישקנין שרי וה"מ דקדים פסק ישראל אבל קדם פסק עובד כוכבים לא [9]רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא שרא להו למשתא בקנישקנין

הא עכבת יין. דמשפך במאי איתסר הא לא נגע משפך ביין נסך משירד לתוך הצלוחית: **אלא בנצוק.** שחיבר יין שבמשפך ליין שבקרקעיתה של צלוחית: **תני רבי חייא.** במתניתיה להך מתניתא ומוסיף בה: **שפחסתו צלוחיתו.** והכי קתני לה נעול המשפך ומדד לתוך צלוחית של עובד כוכבים והרי פחסתו צלוחיתו וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו עכבת יין אסור דכיון שנתמלאת צלוחיתו עד שפחם היין בשולי המשפך שנתחבר ממש יין שבמשפך ליין נסך: ומקשינן כיון דהך דרבי חייא מתני' היא וקתני שפחסתו צלוחיתו הא לא הכי שרי תפשוט דנצוק אינו חיבור: ומשני **לא שפחסתו צלוחיתו תפשוט לך דאסיר.** והיא גופה איצטריכא לאשמועי' דלא תימא הא נמי דמיא לנצוק ולא איתסר אבל נצוק תיבעי לך ומהכא לא דייקי דה התירא דהא גופא איצטריך: **המערה מכלי אל כלי.** סלקא דעתיה דישראל עסקינן: [6] **דמפסוקי פסוקי.** קוד' שירד הקילוח לתוך כלי העובד כוכבים יפסוק ראש הנצוק מכלי העליון דהשתא ליכא חיבור מידי אבל דביני ביני דמיחבר ע"י נצוק אסור לקלטו מן האויר לשתותו [א] וה"ל מחבית לבור ומה שבבור יין נסך: **דגואי לא גזור רבנן.** והלכה כרב ששת שאין אדם חולק עליו ואם שפך עובד כוכבים [ב][מן] הכלי מותר מה שנשאר בכלי: **קטופי.** שיפסוק ראש העליון של נוק קודם שיגיע ראש התחתון לכלי העובד כוכבים ואי נגע מקמי דליפסוק ראש העליון תו לא מהני קיטוף דאיתסר לה בנצוק דס"ל נצוק מיבור וכן הלכה: **נפצי נפוצי.** יעמדו מרחוק ויזרקו היין לכליו של עובד כוכבים כי היכי דלא ליהוי נצוק: **שפוכאי.** פועלין ישראל הרגילים לערות יין מכלי אל כלי: **ושדיתם ליה עליה.** שמא הניחו את כל הכלי שמערין ממנו ביד העובד כוכבים והוא יערה לבדו ומיתסר התחתון: **גישתא ובת גישתא.** היינו דיופי דגרם בעירובין (דף קד.) חותכין שני קנים בשיפוע ומדביקין ראשיהן מלמעלה ושניהן פוגין למטה (כזה)[ו] ומניחין אחד מן הראשין בחבית מליאה עד שמגיע לשוליה וראש קנה השני נותן בפיו ומולך מעט עד שעולה היין ושומטו מפיו ומניח חבית ריקנית כנגד הקילוח ויין עולה מאליו כולו מחבית לחבית: **אנח ידיה אגישתא.** נגע בראש זה המקלח: **לכולי חמרא.** אפי' מה שבכלי הראשון: **אגישתא ובת גישתא גריר.** שהרי מאליו עולה והוה ליה כנוגע בחבית ממש דהוא לה כחבית אריכתא: **קנישקנין.** כלי רחב ויש לו שני קנין או שלשה יוצאין מצידו ומשכין ועולין כנגד גופהו וכשנותנין יין בפיו מתמלאין כל הקנים ויכולין כמה בני אדם לשתות בו ביחד וכאן קורין לו קרוגל"א מפני שמוקף קנים כמחולות הללו. קנישקנין [ז]שריא לשתות בה ישראל ועובד כוכבים ביחד שכל זמן שזה מולך[ח] אין יין שנוגע בפי עובד כוכבים מוזר למטה: **וה"מ דקדם ופסק ישראל כו':**

מתני'

עין משפט נר מצוה

קכא א מיי' פי"ב מהל' מאכלות אסורות הלכה ג ועיין בכ"מ סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ו [וסי' קכד סעיף יח]:

קכב ב מיי' שם הל' יב ועיין בהשגות ובכסף משנה סמג שם טור ש"ע שם סי' קכו סעיף ו:

קכג ג מיי' שם פי"ג הלכה יג טוש"ע שם סי' קכה סעיף ג:

קכד ד מיי' שם פי"ב הלכה יא סמג שם טוש"ע י"ד סי' קכד סעיף כג:

קכה ה מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעי' יא:

מסורת הש"ס

(א) [לעיל מו: עא:], ב) [לעיל מו:], ג) [ברכות כה. וש"נ], ד) [שבת פב: ע"ש], ה) כ"ה בדפו"י, ו) ראה ציור ברש"י על הרי"ף (דף לד: מדפי הרי"ף), ז) [ל"ל שרי], ח) [שזה מולך הוי מולך. רש"ש].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המערה וכו' עפקינן הכ"ד ואח"כ מ"ה דקמקטיף קטופי דמפסוקי: (ב) תוס' ד"ה אמר להו רב חסדא וכו' לא גרע חיבורו ע"י נוצוק מאילו כל"ל ותיבת מאליו נמחק: (ג) בא"ד שהוא הנצוק נצוק כי האי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה דמפסוקי פסוקי וכו' אסור לקלטו מן האויר לשתותו. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד וה"כ וממתק וה"ג וא"ב וה"ג כל"ל:

לעזי רש"י

קרוגל"א [קרול"א]. מיכל עם קנים מסביבו כך שאנשים רבים יכולים לשתות ממנו בו זמנית.

מוסף רש"י

סביתא. מוכרי יין (לעיל עא:). **קנישקנין.** כלי זכוכית ארוך ולו שני פיות ויין נוזרק מזה לזה (שבת סב:).

מתני' ומים במים כו'. מים שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו במים דהיתר: **גמ' ראשון ראשון.** שנפל בטיל (א) ביין כשר שנבור ומותר בהנאה. והאי דקתני לקמן (דף עד.) יין נסך שנפל בבור כולו אסור מוקי לה כשנפל בחבית גדולה ונשברה ונפל כולו כאחד: **גנו היתירא.** ולא אמרי' קמא קמא בטיל ליה ברוב: **היתירא גנו איסורא.** דקמא קמא דהיתירא בטיל ליה: ה"ג **יין במים בנותן טעם: מאי לאו חמרא דאיסורא גנו מיא דהיתירא.** וקתני מכי יהיב טעמא (ב) בחמרא מיתסר: ה"ג **לא חמרא דהיתירא בגו מיא דאיסורא.** והשמעינן דכל כמה דיהבי מיא טעמא בחמרא איתסר עד שיבטל טעם היין את טעם המים וכגון דנפיל כוליה כחדא דלא אפשר למיא דאיסורא לבטיל (ג): ה"ג **ומדרישא מיא דאיסורא סיפא נמי מיא דאיסורא וקתני סיפא מים ביין בנותן טעם.** אלמא איסורא בגו היתירא אע"ג דרובא דהיתירא לא אמרינן קמא קמא בטל: **אמר לך רב דימי כולה מתני' היתירא בגו איסורא ורישא.** מיא דאיסורא וסיפא מיא דהיתירא. ואין הלכה כרב דימי שהרי בא רב יצחק והחמיר בא דבין והחמירו לקמן (ע"ב) פסקינן יין נסך במינו במשהו: **גרעור קטן** גרסי'. והוא פך קטן. ובערוכין לגבי בגדים בפ' אחרון (דף קג:) גרסינן גלעול קטן והוא קשר של מטי: **רואין את הסיר כאילו אינו.** ולא אמרינן הרי נאסר כל היין וכבר היין על המים דהא הוי חמרא רובא אלא באיסור שנפל גרידא משערינן ואיכא מיא רובא. אלמא פליג רבין אדרב דימי ואשמעינן דמיא הוא דמבטל חמרא אבל חמרא לא מבטל חמרא: **אחלה.** קודם יין נסך דכי נפל יין נסך אשכחוה מיא ובטלוה: **מצא מין את מינו.** לבסוף וניעור כלומר נתחזק ויתוסף איסורו וכבר יין על המים (ד). ולשון ניעור (ה) כאיש אשר יעור משנתו כמו (ו) הניעור בלילה וכל היכא דתני מצא מין את מינו וניעור היינו פירושא. ויש שמפרשין וניעור נוער מתורתו לאשורה ונדבק בחבירו ונתחזק וא"כ נוער מיבעי ליה: **ואיכא דמתני.** להא דרב שמואל בר יהודה אמתני': **מאן דמתני לה אמתני' לא בעי אחלה.** ואפי' נפל קיתון לבסוף ס"ל דמבטלין מים את האיסור: **ומאן דמתני אמילתיה דרבין בעי אחלה.** דאי לאו אחלה אתא לאשמועינן מאי קמשמע לן הא רבין נמי הכי קאמר: בטל ובנברים (דף מ:) א"ר יוחנן (ו) גידולין של תרומה שגדלו ורבו הגדילו גידוליו על עקרו אסור אפי' לכהן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. תימה היאך היה שותה בקנישקנין נהי דלא הוי חיבור מ"מ היה לו לחוש דלמא פסיק קדיש בריש עובד כוכבים ופי' ר"ח דלא מיירי עם העובד כוכבים אלא שהיה שותה עם ישראל בקנישקנין וא"ת א"כ מאי קמ"ל י"ל דקמ"ל דלא מיתסר בזמן הזה משום שמתה לאפוקי ממאן דאסר במס' שבת לשתות בקנישקנין בזמן הזה פ' במה אשה (דף סב: ע"ש היטב): **יין** ביין ומים במים במשהו. פר"ת דדוקא יין נסך ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא דהוי במשהו אבל סתם יינם בששים (ז) וכן מגע עובד כוכבים (ד) במים מיירי במים שידוע שנתנסכו לעבודת כוכבים דאי בסתם מים ליכא איסור דכוותיה קתני יין שידוע שנתנסך לעבודת כוכבים אבל סתם יינם הוי בששים אפילו מין במינו כמו כל איסורין שבתורה והיא דאגרדמים עובד כוכבים דקאמר עלה בתוספתא (ז) שטיפת יין אוסרת במשהו אע"ג דלא הוי ודאי נסך איכא למימר דאמתיא כר' יהודה דאמר מין במינו אפילו באלף לא בטיל אפי' בשאר איסורין ועוד אומר ר"י דאפי' אם נפשך לומר דסתם יינם במשהו אפ"ה הוי סתם יינם בזמן הזה בששים ודוקא בימי התנאים והאמוראים שהיו בקיאים העובדי כוכבים בטיב עבודת כוכבים דאז שייכא איסור החמירו בסתם יינם לאוסרו כמו יין נסך ממש הלכך לענין ביטול בשאר איסורין ובטל בששים כמו שאר איסורין: **כי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפי' כל היום כולו ראשון ראשון בטל.** פי' אפי' מתרבה היין נסך לבסוף מ"מ אמרינן ראשון ראשון בטל ומשמע הכא דרב דימי סבר קמא קמא בטיל ותימה דבבכורות פ' הלוקח (דף כב.) אמרינן הלוקח ציר מע"ה משיקו במים וטהור ממה נפשך אי רובא מיא מינהו הא עביד ליה השקה ואי רובא ציר ציר לא בר קבולי טומאה היא פי' ומיעוט מיא דאית ליה בטלי דציר הוא רוב ומסיק עלה לא שנו אלא לבטול בהן פתו אבל לקדירה לא דמצא מין את מינו וניעור ולא אמר קמא קמא בטיל ורב דימי קאמר לה להא שמעתתא התם ועוד קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דבשמעתין א"ר יוחנן ראשון ראשון בטיל ודבשמעתין נמי דקאמר ראשון ראשון בטיל (ח) היינו עד (ט)(שיפול) שם כל כך מן היין נסך בין הכל שלא יהא בהיתר ס' אבל אם נפל כל כך מן הנסך לסירוגין בין הכל שאין בהיתר ס' כדי לבטלו אסור משום דמצא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי ומי אם היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט בסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף כל כך שהיה בו בנותן טעם לקדירה וכי תעלה על דעתך שהוא אוסר משום קמא קמא בטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא בטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפרי' אם כן מה חידוש הוא זה לאשמועינן שיהא בטל עד ס' וי"ל דאתא לאשמועינן דאף על גב דקתני מתני' יין בין במשהו דלא מיירי באיסורא לגו היתירא אלא מיירי בהיתירא לגו איסורא ואת"ת ולפי' רש"י דפי' קמא קמא בטיל אפי' אין בו ס' הא (ט) אסרינן במתני' (דף עד.) יין נסך שנפל לבור (י) וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא בטיל אבל הכא שנפל טיפה אחר טיפה מותר משום דאמר קמא קמא בטיל (י): **ת"ש** יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיל חמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא בטיל וקשיא לרבי יוחנן ואמ"ת ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא בטיל כי אם עד ס' וא"כ אפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומדהא סיפא מיירי באיסורא לגו היתירא ריישא נמי דקתני יין בין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היתירא וקתני במשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **ודוקא** צרצור קטן דלא נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא. פר"י הה"ה רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אבל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמא קמא בטיל (כ): **רואין** ההיתר באילו אינו כו'. רבין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא מבטלי חמרא אבל חמרא לא מבטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שהרי אחר רב דימי בא רב יצחק והחמיר ובא רבין והחמיר וע"ע טעם זה דאדרבה היה לנו לפסוק בשל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין בר סמכא הוא טפי כדאיתא ביבמות פרק הבא על יבמתו (דף סד:):

מזקיה

מסורת הש"ס

(א) [עירובין ט. בכורות כב. כג.], (ב) בס"א נוסף: כמו טומאה בטילה ויעורה, (ג) [זכריה ד], (ד) [אבות פ"ג מ"ד], (ה) וכן מים במים מיירי במים שידוע שנתנסכו כל"ל ר"מ, (ו) [פרק ח ה"ב], (ז) ע"ש ושם איתא בגלוים של תרומה, (ח) [כ"ל שלא יפול], (ט) כדפרי"י אמרינן, (י) [וע"ע תוס' שבת סה: ד"ה אומר ותוס' ב"ק ק: ד"ה אומר ותוס' מולין פז: סד"ה רוקין אומן], (כ) [עי' תוס' יומא מ: ד"ה עיבה ותוס' מנחות כב. ד"ה הדבר],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כי וכו' היינו עד שיפול שם. עיין שבת דף סה ע"ב תוס' ד"ה שמא ועיין ברכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה אבל וביומא דף מ ע"ב תוס' ד"ה עיבה: **באר"ד** מה חידוש הוא זה. לא זכיתי להבין הא החידוש הוא אף לאילו נפל בבת אחת לא מהני ס' כהיתר מ"מ בנפל בקלות אמרי' קמא קמא בטיל ואי דקושיתם מה הפרש בזה ובבת אחת נמי לבטל בס' דמ"ש משהו קטן למשהו גדול הו"ל להקשות בפשיטות דלמאי צריכים לס' קמא קמא בטיל הא אף אם תצטרף לכל הנפילה ליתמרי דהוי ס' וגם אמאי אומר ר"ל אבל חביות לא חב לא יתיבב כתירוצים ול"ע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ראשון וכו' בטיל ברוב ביין וכו' כשנפל חבית גדולה שנשברה ונפל: (ב) ד"ה ה"ג יין וכו' מאי לאו וכו' יהיב טעמא חמרא במיא מיתסר כל"ל והד"ל: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לבטל טעמא דחמרא הסמ"ל: (ד) תוס' ד"ה יין וכו' וכן מגע עובד כוכבים דומיא במים דמיירי במים: (ה) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לבור כולו אסור בהנאה ר"ל דנפל בפעם:

מוסף רש"י

וניעור. נתחזק על ידי מינו וניעור משנתו, שהיה בתחלה בטל אבל אחיו מינו, ודוגמתו בבכורות (כב.) טומאה שבטלה ומזה וניעורה (עדובין ט).

עין משפט נר מצוה

קכו א מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה כח ופט"ו הלכה ו ז [ופי"ח הלכה ח] סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ח:

קכז ב מיי' פט"ז שם הלכה ל טוש"ע שם סעי' ג:

קכח ג ד ה מיי' [שם] והל' מא טוש"ע שם וסעיף ח:

קכט ו מיי' שם הל' כח טוש"ע שם סעיף ח:

קל ז ח מיי' שם הלכה לא טוש"ע שם סעיף ל: